

Sadarbības līgums

Latvijas Republikas Ministru kabinetu veidojošo

14. Saeimas frakciju sadarbības līgums

2023. gada 15. septembrī

Latvijas Republikas 14. Saeimā ievēlētās:

partiju apvienības "Jaunā Vienotība" (JV), partiju apvienības "Zaļo un Zemnieku savienība" (ZZS) un partijas "Progresīvie" (P) frakcijas (visas kopā un katra atsevišķi turpmāk – sadarbības partneri/sadarbības partneris), uzņemoties atbildību par Saeimas un Ministru kabineta darbību, vienojas:

izveidot kopīgu Ministru kabinetu šādā sastāvā:

Ministru prezidente – Evika Siliņa (JV)

aizsardzības ministrs – Andris Sprūds (P)

ārlietu ministrs – Arturs Krišjānis Kariņš (JV)

ekonomikas ministrs – Viktors Valainis (ZZS)

finanšu ministrs – Arvils Ašeradens (JV)

iekšlietu ministrs – Rihards Kozlovskis (JV)

izglītības un zinātnes ministre – Anda Čakša (JV)

klimata un enerģētikas ministrs – Kaspars Melnis (ZZS)

kultūras ministre – Agnese Logina (P)

labklājības ministrs – Uldis Augulis (ZZS)

satiksmes ministrs – Kaspars Briškens (P)

tieslietu ministre – Inese Lībiņa-Egnere (JV)

veselības ministrs – Hosams Abu Meri (JV)

vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministre – Inga Bērziņa (JV)

zemkopības ministrs – Armands Krauze (ZZS),

lai nodrošinātu Deklarācijas par Ministru kabineta iecerēto darbību un no tās izrietošā rīcības plāna izpildi,

lai nodibinātu koleģiālus, konstruktīvus un saliedējošus sadarbības un līdzsvara mehānismus 14. Saeimā ievēlēto frakciju sadarbībā,

lai izvairītos no negatīvajām sekām, pie kurām varētu novest sadarbības partneru savstarpēji nesaskaņota rīcība vai centieni dominēt pār citiem partneriem, puses vienojas par ētiskajiem standartiem sadarbības partneru darbā, lēmumu saskaņošanas procedūrām, savstarpējo atbildību, pienākumiem un tiesībām.

I. Vispārīgie principi

1.1. Sadarbības partneriem jāievēro vispārpieņemtās ētikas normas – savstarpēja cieņa, uzticība, koleģialitāte un godprātība. Šīm normām jāvalda ne tikai Ministru kabineta savstarpējā sadarbībā, bet arī attiecībās ar pilsonisko sabiedrību, medijiem un politisko opozīciju. Ministru kabinetam ar savu labo piemēru ir jārāda vienotības paraugs – jāmazina gan sabiedrības sašķeltība, gan plaisa starp varu un sabiedrību.

1.2. Sadarbības partneriem jāuzņemas solidāra atbildība par to, lai Ministru kabineta lēmumi tiktu izsmeltoši, atklāti un racionāli pamatoti un argumentēti sabiedrībai un medijiem.

1.3. Atklātība un rūpes par visu Ministru kabineta lēmumu izsmeltošu atspoguļošanu un izskaidrošanu ir katra Ministru kabineta locekļa pienākums.

1.4. Katram sadarbības partnerim jāuzņemas atbildība par tā izvirzīto ministru atbilstību augstākajiem morāles standartiem, kā arī uzticību demokrātijas principiem.

1.5. Sadarbības partneriem jārikojas saskaņā ar labas korporatīvās pārvaldības principiem.

1.6. Ministru kabinetu veidojošie sadarbības partneri uzņemas solidāru atbildību par Ministru kabineta darba rezultātiem.

1.7. Ministru kabinets nodrošina pēctecības principu un atbildību iepriekšējo Ministru kabinetu veiksmīgi iesākto darbu turpināšanā.

1.8. Ministru kabinetu veidojošie sadarbības partneri atbalsta un veicina Ministru kabineta, savu kolēģu un partneru darbu un centienus Latvijas valsts labā, kas noteikti Deklarācijā par Ministru kabineta iecerēto darbību.

1.9. Ministru kabinetu veidojošo politiķu – Ministru prezidenta un ministru – pienākums ir paust vienotu nostāju visos Ministru kabineta saskaņotajos ārpolitikas jautājumos.

1.10. Lai nodrošinātu efektīvu, stabilu un profesionālu Ministru kabineta darbu un efektīvu sadarbību starpministriju līmenī līdz 14. Saeimas pilnvaru termiņa beigām, sadarbības partneri vienojas izveidot Ministru kabineta komitejas, nodrošināt, ka to izvirzītie ministri vai attiecīgo ministriju parlamentārie sekretāri apmeklē Ministru prezidenta izveidotās tematiskās komitejas.

1.11. Sadarbības partneriem nav saistoši citu sadarbības partneru vienpusēji noslēgtie līgumi vai vienošanās ar nevalstiskajām organizācijām, politiskajām organizācijām (partijām) un to apvienībām un citām fiziskām vai juridiskām personām.

II. Sadarbības noteikumi

2.1. Atbildības jomas Ministru kabinetā ir noteiktas pēc proporcionalitātes principa, un darbs notiek solidāri. Ierosināt ministru skaita un proporciju izmaiņas var vienīgi Ministru prezidents.

2.2. Sadarbības un koordinētas rīcības nodrošināšanai regulāri tiek rīkotas politisko partiju pārstāvju Sadarbības sanāksmes. Sadarbības sanāksmi izsludina un vada Ministru prezidents, tajā piedalās ne vairāk kā četri katra sadarbības partnera pilnvaroti pārstāvji. Sadarbības sanāksmē tiek diskutēti par jautājumiem, kuri ietilpst Saeimas vai Ministru kabineta kompetencē, vai par jautājumiem, kuru izskatīšanu pieprasa Ministru prezidents vai kāds no sadarbības partneriem.

2.3. Sadarbības sanāksmi sasauc pirms Ministru kabineta sēdes, taču ne retāk kā vienu reizi nedēļā. Sadarbības sanāksmē pēc Ministru prezidenta vai sadarbības partneru uzaicinājuma atsevišķu darba kārtības jautājumu izskatīšanā var piedalīties ministri, Saeimas deputāti, parlamentārie sekretāri, ministru biedri, Ministru prezidenta padomnieki, ministru padomnieki un sadarbības partneru aicinātās personas. Nav pieļaujams, ka Sadarbības sanāksmē piedalās personas, kurām nav saistības ar izskatāmo jautājumu.

2.4. Sadarbības sanāksmes vada un to darba kārtību nosaka Ministru prezidents, viņa prombūtnē – Ministru prezidenta pilnvarots Ministru kabineta loceklis. Sadarbības partneri vienu darba dienu pirms sanāksmes tiek iepazīstināti ar darba kārtību un ar izskatāmajiem jautājumiem saistīto informāciju.

2.5. Sadarbības sanāksmē apspriež politiskus jautājumus, tiecoties uz vienprātības principu. Ja vienošanos nav iespējams panākt, ikvienam no partneriem ir tiesības pieprasīt, lai tiktu veidota koordinācijas grupa jautājuma atrisināšanai tā Ministru kabineta locekļa vadībā, kura kompetencē ir izskatāmais jautājums.

2.6. Pārējiem sadarbības partneriem jārespektē partnera lūgums atlikt jautājuma izskatīšanu Saeimā vai Ministru kabinetā uz nedēļu, izņemot šā līguma 5.2.2. apakšpunktā minētos jautājumus. Ja kāds partneris jau izmantojis tiesības jautājuma skatīšanu atlikt uz nedēļu, partneriem nav pienākuma šo pašu jautājumu uz nedēļu atlikt otrreiz pēc cita partnera lūguma.

2.7. Tikai pamatojoties uz sadarbības partneru vienprātības principu, var izlemt jautājumus par grozījumiem Satversmē, par grozījumiem Pilsonības likumā, par likumiem, kas skar valsts budžetu vai budžeta tiesības, par tādiem likumiem vai normatīvajiem aktiem, kas regulē valodas lietojumu, pasliktinot latviešu valodas situāciju, kā arī likumiem vai normatīvajiem aktiem, kas ir pretrunā ar valsts eiroatlantiskā kursa nemainību.

2.8. Sadarbības partneri respektē cits cita tiesības balsot atšķirīgi, pirms tam koleģiāli konsultējoties un panākot vienprātību.

2.9. Sadarbības sanāksmes sēdes tiek protokolētas. Ja līdz nākamajai Sadarbības sanāksmei ir saņemti kāda sadarbības partnera rakstveida iebildumi, tie tiek izskatīti nākamajā sēdē, ja iebildumu nav – protokols tiek uzskatīts par saskaņotu.

2.10. Lai izskatītu jaunas politikas iniciatīvas vai nozaru reformas, par kuru īstenošanas mehānismiem sadarbības partneru vidū nav vienprātības, Ministru prezidents attiecīgo jautājumu virza izskatīšanai koordinācijas grupā.

III. Sadarbības partneru frakciju un pie frakcijām piederošo deputātu tiesības

3.1. Sadarbības partnera frakcijai ir tiesības tikties ar Ministru prezidentu ne vēlāk kā 48 stundu laikā pēc sadarbības partnera rakstveida lūguma.

3.2. Ja Ministru prezidents motivēti atbrīvo kādu ministru no amata vai ministrs atkāpjas pēc savas iniciatīvas, vai Saeima izsaka neuzticību ministram, attiecīgais sadarbības partneris var izvirzīt nākamo ministra amata kandidātu.

3.3. Sadarbības partneris ir tiesīgs atsaukt sevis virzītu Ministru kabineta loekli un viņa vietā deleģēt nākamo kandidātu, saskaņojot to ar Ministru prezidentu.

3.4. Ja kāds no sadarbības partnera frakcijas deputātiem nav balsojis par uzticības izteikšanu Ministru kabinetam vai par Ministru kabineta izstrādāto gadskārtējo valsts budžeta projektu, tiek pieņemts, ka attiecīgais deputāts nav uzskatāms par sadarbības partnera frakcijai piederošu deputātu šā līguma izpratnē.

IV. Sadarbības partneru frakciju un pie frakcijām piederošo deputātu pienākumi

4.1. Sekmēt Ministru kabineta iesniegto likumprojektu izskatīšanu Saeimas komisijās un pieņemšanu Saeimā, nodrošinot sadarbības partneru un pie frakcijām piederošo deputātu dalību balsojumos Saeimas sēdēs un Saeimas komisiju sēdēs.

4.2. Neatbalstīt un neparakstīt iesniegtos likumprojektus, lēmumprojektus, patstāvīgos priekšlikumus vai priekšlikumus likumprojektu skatīšanas gaitā, ja tie ir pretrunā ar Deklarāciju par Ministru kabineta iecerēto darbību.

4.3. Neierosināt un neatbalstīt deputātu pieprasījumus Saeimas kārtības rullī noteiktajā kārtībā.

4.4. Neierosināt un neatbalstīt Saeimas lēmumprojektu par neuzticības izteikšanu Ministru kabinetam, Ministru prezidentam vai kādam no ministriem.

4.5. Neierosināt deputātu jautājumu uzdošanu Ministru prezidentam vai ministram Saeimas kārtības rullī noteiktajā kārtībā.

4.6. Rakstiski informēt pārējos sadarbības partnerus un Ministru prezidentu par iecerēto ministra atsaukšanu vismaz vienu nedēļu pirms šāda lēmuma galīgās pieņemšanas.

4.7. Rakstiski informēt pārējos sadarbības partnerus un Ministru prezidentu vismaz vienu nedēļu pirms lēmuma galīgās pieņemšanas par nodomu izstāties no Ministru kabineta vai neatbalstīt Ministru kabineta sastādīto budžetu vai budžeta grozījumus.

4.8. Ministru kabinetu veidojošo frakciju vadītāju pienākums ir Sadarbības sanāksmē saskaņot Ministru kabinetu veidojošo frakciju deputātu komandējumu grafiku, lai nodrošinātu nepieciešamo pozīcijas deputātu balsu skaitu Saeimas sēdēs.

V. Ministru prezidenta tiesības un pienākumi

5.1. Ministru prezidentam ir šādas no šā līguma izrietošas tiesības:

5.1.1. iekļaut Sadarbības sanāksmes darba kārtībā steidzamus jautājumus, rakstiski informējot frakciju vadītājus ne vēlāk kā četras stundas pirms sanāksmes;

5.1.2. izteikt publiskus, argumentētus brīdinājumus atsevišķiem ministriem par neapmierinošu darbu no profesionālā viedokļa, iepriekš par to brīdinot attiecīgo ministru;

5.1.3. pieprasīt sadarbības partnera izvirzītā attiecīgā ministra demisiju, ja:

5.1.3.1. ministrs ir zaudējis Ministru prezidenta uzticību;

5.1.3.2. ministra darbs nav atbilstošs no profesionālās kvalitātes viedokļa;

5.1.3.3. ministrs nespēj nodrošināt Deklarācijā par Ministru kabineta iecerēto darbību noteikto prioritāšu un apstiprinātajā Valdības rīcības plānā noteikto uzdevumu izpildi viņa vadītajā ministrijā;

5.1.3.4. ministrs ar savu rīcību ir apzināti kaitējis valsts interesēm vai starptautiskajai reputācijai;

5.1.3.5. ministrs ir mainījis politisko piederību;

5.1.3.6. Ministru kabineta loceklis vai viņa pārstāvis savas ar likumu uzticētās kompetences ietvaros lēmuma pieņemšanā iesaistījis personas, uz kurām attiecināmas jebkādas Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likumā paredzētās sankcijas;

5.1.4. pieprasīt jebkura sadarbības partnera izvirzītā ministra demisiju, ja attiecīgais sadarbības partneris, sadarbības partnera deleģētie ministri vai sadarbības partneru frakcijas un pie frakcijām piederošie deputāti nepilda tās saistības, ko uzņēmušies ar šo vienošanos.

5.2. Ministru prezidentam ir šādi no šā līguma izrietoši pienākumi:

5.2.1. respektēt Sadarbības sanāksmē pieņemtās politiskās rekomendācijas;

5.2.2. steidzamu papildu jautājumu iekļaušanu Ministru kabineta sēdes darba kārtībā pieļaut vienīgi tad, ja tie attiecas uz Latvijas Republikas nacionālajām pozīcijām starptautiskajās organizācijās vai iespējamiem *force majeure*;

5.2.3. ja visi viena sadarbības partnera deleģētie klātesošie ministri Ministru kabineta sēdē pauž vienotu nostāju pret kāda lēmuma pieņemšanu, atlikt lēmuma pieņemšanu uz nedēļu un izskatīt jautājumu Sadarbības sanāksmē pirms tā atkārtotas virzīšanas izskatīšanai Ministru kabineta sēdē;

5.2.4. informēt sadarbības partnerus par nodomu atbrīvot ministru, par savu demisiju vai citām izmaiņām Ministru kabineta sastāvā ne mazāk kā 48 stundas pirms šāda lēmuma juridiskas noformēšanas un šajā laikposmā tikties ar jebkuru sadarbības partneri pēc tā pieprasījuma;

5.2.5. informēt ministrus ne mazāk kā vienu darba dienu iepriekš par jautājumiem, kuri skar attiecīgo ministru kompetenci un kurus izskatīs Sadarbības sanāksmē, ja vien tas nav Ministru kabineta vai Saeimas darba kārtības jautājums;

5.2.6. izturēties objektīvi pret visiem sadarbības partneriem un sekot, lai tie ievērotu šīs vienošanās nosacījumus;

5.2.7. atbrīvot ministru no amata ne vēlāk kā septiņas dienas pēc tam, kad sadarbības partneris, kas izvirzījis šo ministru, rakstveidā paziņojis par ministra atsaukšanu;

5.2.8. ja ministrs atkāpies vai atbrīvots no amata, izdot rakstveida rīkojumu par ministra atbrīvošanu no pienākumu pildīšanas, paredzēt, ka ministrs turpina pildīt savus pienākumus ne ilgāk kā septiņas dienas pēc rīkojuma pieņemšanas dienas.

VI. Nobeiguma noteikumi

6.1. Šī vienošanās ir publisks dokuments, un tā ir saistoša vienīgi kopā ar Deklarāciju par Ministru kabineta iecerēto darbību.

6.2. Vienošanās neatņemama sastāvdaļa ir sadarbības partneru Memorands par neatliekami veicamajiem darbiem (pielikums).

Memorands par neatliekami veicamajiem darbiem

Rīgā, 2023. gada 15. septembrī

Sadarbības partneri – partiju apvienības "Jaunā Vienotība", partiju apvienības "Zaļo un Zemnieku savienība" un partijas "Progresīvie" frakcijas – vienojas līdz 2023. gada 31. decembrim paveikt šādus neatliekamos darbus:

- 1) ieviest mehānismus elektroenerģijas sadales tīklu tarifu pieauguma daļējai kompensācijai;
- 2) banku konkurences uzlabošanai ieviest risinājumus hipotekāro kredītu refinansēšanas pakalpojumu plašākam piedāvājumam un novērst administratīvos un finanšu ierobežojumus klientu pārejai starp kredītiestādēm;
- 3) ieviest banku peļņas nodokli;
- 4) ratificēt Eiropas Padomes Konvenciju par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu;
- 5) nostiprināt pāru kopdzīves regulējumu;
- 6) izstrādāt ilgtspējīgu izglītības finansēšanas modeli.

VII. Paraksti

Partiju apvienība "Jaunā Vienotība"

Ministru prezidenta amata kandidāte

un

Partiju apvienības vārdā

Evika Siliņa

Saeimas frakcijas vārdā

Ainars Latkovskis

Partiju apvienība "Zaļo un Zemnieku savienība"

Partiju apvienības vārdā

Armands Krauze

Saeimas frakcijas vārdā

Viktors Valainis

Partija "Progresīvie"

Partijas vārdā

Andris Šuvajevs

Saeimas frakcijas vārdā

Antoņina Ņenaševa